

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lutego 2020 r. znak (...) Z. S. Oddział w S. przyznał ubezpieczonej E. D. (1) prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 9 czerwca 2019 r. do 6 września 2019 r. w wysokości 90% podstawy wymiaru a od 7 września 2019 r. do 16 grudnia 2019 r. w wysokości 75% podstawy wymiaru, odmówił prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 17 grudnia 2019 r. do 3 lutego 2020 r. w wysokości 75% postawy wymiaru i zobowiązał E. D. (1) do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rehabilitacyjnego z funduszu chorobowego w kwocie 1106,25 zł za okres od 17 grudnia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. W uzasadnieniu wskazano, że świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Z (...) wskazał, że E. D. (1) uzyskała prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres od 9 czerwca 2019 r. do 3 lutego 2020 r. Jednocześnie od dnia 17 grudnia 2019 r. ubezpieczona miała ustalone prawo do emerytury. W rezultacie Z. (...) uznał, że świadczenie rehabilitacyjne wypłacone E. D. (1) za okres od 17 grudnia 2019 r. jest świadczeniem wypłaconym nienależnie i podlega zwrotowi.

Od powyższej decyzji odwołała się E. D. (1) domagając się jej zmiany. W uzasadnieniu wskazała, że w grudniu 2018 r. doznała udary mózgu i pozostawała niezdolna do pracy, w związku z czym po wyczerpaniu okresu zasiłkowego przyznano jej świadczenie rehabilitacyjne za okres od 9 czerwca 2019 r. do 3 lutego 2020 r. W dniu 17 grudnia 2019 r. ukończyła 60. rok życia, w związku z czym Z. S. Oddział w S. decyzją z dnia 15 stycznia 2020 r. przyznał jej prawo do emerytury od 17 grudnia 2019 r. i podjął wypłatę świadczenia od 1 stycznia 2020 r. Powołując się na przepis art. 100 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zauważyła, że prawo do emerytury powstaje z dniem zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Zdaniem odwołującej się utraciła ona prawo do świadczenia rehabilitacyjnego dopiero z momentem rezygnacji z tego świadczenia, tj. z dniem 2 stycznia 2020 r. E. D. (1) podniosła również, że w dniu 2 stycznia złożyła w Inspektoracie Z. (...) świadectwo pracy, z którego wynika, że pozostawała w stosunku pracy ze Szkołą Podstawową w W. do 31 grudnia 2019 r. Odwołująca się podkreśliła, że nie została pouczona, że wraz z osiągnięciem wieku emerytalnego automatycznie utraci prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, które w tej sytuacji nie jest świadczeniem nienależnym.

W odpowiedzi na odwołanie Z. S. Oddział w S. wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy podniósł, że zgodnie z art. 18 ust. 7 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa uniemożliwia przyznanie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego ubezpieczonemu mającemu ustalone decyzją organu rentowego prawo do emerytury, której wypłata została zawieszona z powodu kontynuowania zatrudnienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. D. (1) była zatrudniona jako nauczyciel w S. P. w W.. Z tego tytułu podlegała ubezpieczeniom społecznym. Wskutek doznania udaru niedokrwiennego mózgu w grudniu 2018 r. stała się niezdolna do pracy i w okresie do 8 czerwca 2019 r. korzystała z zasiłku chorobowego.

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2019 r. przyznał ubezpieczonej E. D. (1) prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 9 czerwca 2019 r. do 6 września 2019 r. w wysokości 90% podstawy wymiaru a od 7 września 2019 r. do 3 lutego 2020 r. w wysokości 75% podstawy wymiaru.

Z dniem 17 grudnia 2019 r. E. D. (1) skończyła 60 lat. Z dniem 31 grudnia 2019 r. ustał jej stosunek pracy w związku z przejściem na emeryturę. W okresie od 17 do 31 grudnia 2019 r. E. D. (1) pobrała świadczenie rehabilitacyjne w kwocie 1106,25 zł.

W związku ze złożonym w dniu 21 listopada 2019 r. wnioskiem o emeryturę E. D. (1) w dniu 2 stycznia 2020 r. złożyła oświadczenie o rezygnacji ze świadczenia rehabilitacyjnego z dniem przyznania emerytury.

Decyzją z dnia 15 stycznia 2020 r. znak (...) Z. S. przyznał E. D. (1) emeryturę od 17 grudnia 2019 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz podjął wypłatę świadczenia od 1 stycznia 2020 r.

Niesporne, a nadto:

- przesłuchanie ubezpieczonej – k. 21;
- zeznania świadka P. D. – k. 20;
- decyzja z 23.08.2019 r. – k. 1-2 akt zasiłkowych Z. (...);
- oświadczenie – k. 6 oraz 3 akt zasiłkowych Z. (...);
- decyzja z 15.01.2020 r. – k. 7-8 oraz 4 akt zasiłkowych Z. (...);
- obliczenie zasiłku – k. 6 akt zasiłkowych Z. (...);
- pismo Szkoły Podstawowej w W. – k. 7 akt zasiłkowych Z. (...).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Stan faktyczny w sprawie został ustalony w oparciu o bezsporne okoliczności wynikające z dostarczonych przez strony dokumentów oraz korespondujące z ich treścią zeznania świadka P. D. i przesłuchanie ubezpieczonej E. D. (1).

Niespornym było, że ubezpieczona uzyskała prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres od 9 czerwca 2019 r. do 3 lutego 2020 r. oraz że decyzją z dnia 15 stycznia 2020 r. Z. (...) przyznał jej emeryturę począwszy od dnia 17 grudnia 2019 r. (kiedy to E. D. (1) ukończyła sześćdziesiąty rok życia) i podjął wypłatę świadczenia od 1 stycznia 2020 r. Organ rentowy potraktował przy tym uprzednio pobrane przez ubezpieczoną świadczenie rehabilitacyjne za okres od 17 do 31 grudnia 2019 r. jako nienależne i podlegające zwrotowi. Nie było kwestią sporną, że stosunek pracy E. D. (1) ustał z dniem 31 grudnia 2019 r. w związku z przejściem na emeryturę oraz że w dniu 2 stycznia 2020 r. ubezpieczona złożyła oświadczenie o rezygnacji z dalszego świadczenia rehabilitacyjnego, aby uzyskać świadczenie emerytalne.

Zgodnie z art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (j.t. – Dz. U. z 2019 r., poz. 300 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą zasiłkową”, świadczenie rehabilitacyjne nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury.

Nie było kwestią sporną, że decyzją z dnia 15 stycznia 2020 r. Z. (...) przyznał E. D. (1) prawo do emerytury od 17 grudnia 2019 r. i podjął wypłatę świadczenia od 1 stycznia 2020 r. Decyzja ta ma charakter ostateczny. Nie była zaskarżona przez ubezpieczoną. Tym samym w sposób wiążący ustalono, że E. D. (1) przysługuje prawo do emerytury począwszy od dnia 17 grudnia 2019 r., kiedy to ubezpieczona ukończyła sześćdziesiąty rok życia, pomimo kontynuowania przez nią zatrudnienia i pomimo dalszego korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego. O ile rację ma ubezpieczona, że wydając decyzję emerytalną organ nie wziął pod uwagę treści art. 100 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o tyle jednak nie jest przedmiotem niniejszego postępowania kontrola innych decyzji Z. (...), niż zaskarżona w tym postępowaniu. Niezależnie zatem od oceny prawidłowości decyzji o przyznaniu emerytury E. D. (1) z dnia 15 stycznia 2020 r. Sąd doszedł do wniosku, że ukonstytuowała ona pewien stan faktyczno-prawny, którym Sąd jest związany. W rezultacie ostateczne ustalenie organu rentowego, że odwołującej się przysługuje prawo do emerytury w okresie od 17 grudnia 2019 r., w myśl art. 18 ust. 7 ustawy zasiłkowej eliminuje prawo E. D. (1) do uprzednio przyznanego świadczenia rehabilitacyjnego w okresie od 17 do 31 grudnia 2019 r. Sąd też Sąd w punkcie drugim wyroku oddalił odwołanie ubezpieczonej w zakresie, w jakim kwestionowała odmowę przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za ten okres.

Dalszą kwestią stała się ocena zasadności domagania przez organ rentowy od odwołującej się zwrotu świadczenia rehabilitacyjnego pobranego za okres od 17 do 31 grudnia 2019 r. w niespornej kwocie 1106,25 zł.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. – Dz. U. z 2019 r., poz. 300 z późn. zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do

jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Ustęp 2. tego artykułu stanowi, że za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

1. świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
2. świadczenia pobrane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

W przedmiotowej sprawie, mimo iż organ rentowy powołał się na treść wskazanego przepisu art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, nie wskazał bliżej okoliczności faktycznych uzasadniających uznanie wypłaconego zasiłku za świadczenie nienależne, a ograniczył się jedynie do wskazania okoliczności powodującej ustanie prawa do świadczenia w postaci uzyskania prawa do emerytury, nie rozpatrując pozostałych przesłanek koniecznych do kwalifikacji wypłaconego świadczenia jako nienależnego.

Zważyć należy, że E. D. (2) uzyskała prawo do emerytury dopiero w wskutek decyzji z dnia 15 stycznia 2020 r. i do tego czasu ubezpieczona nie mogła przewidywać, że nabędzie prawo do emerytury już z dniem 17 grudnia 2019 r. Nie dotyczyło jej zatem pouczenie zawarte w decyzji z dnia 23 sierpnia 2019 r. przyznającej jej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres od 7 września 2019 r. do 3 lutego 2020 r. Nie dotyczyło bowiem aktualnej sytuacji ubezpieczonej ze względu na brak prawa do konkurujących świadczeń. Ubezpieczona pobierając świadczenie rehabilitacyjne za okres od 17 do 31 grudnia 2019 r. nie mogła przypuszczać, że nie będzie jej ono przysługiwać wobec przyznania prawa do emerytury za ten sam okres. Tym bardziej, że pozostawała w tym okresie w stosunku pracy i miała świadomość regulacji art. 100 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, umożliwiającej przyznanie jej prawa do emerytury dopiero po zakończeniu pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. W tej sytuacji organ rentowy nie może czynić odwołującej się zarzutu, że w okresie od 17 do 31 grudnia 2019 r. pobierała świadczenie rehabilitacyjne pozostając w świadomości, że jej ono nie przysługuje. W rezultacie pobrane świadczenie rehabilitacyjne nie może być traktowane jako świadczenie nienależne, gdyż wówczas nie zaistniała jeszcze sytuacja opisana art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wydanie decyzji emerytalnej nie może prowadzić do sytuacji, w której ubezpieczona byłaby wstecznie pozbawiona jakichkolwiek należnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego za okres od 17 do 31 grudnia 2019 r. Należy podkreślić, że w tym okresie odwołująca się jeszcze nie uzyskała świadczenia emerytalnego, ale równocześnie pozostawała w stosunku pracy i była niezdolna do pracy, co więcej pracodawca odprowadzał na nią składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia. Nie sposób przyjmować, że ubezpieczona, nawet w sytuacji uprzedniego wystąpienia z wnioskiem o emeryturę, powinna była się liczyć z tym, że emerytura zostanie jej przyznana od 17 grudnia 2019 r., choć istotnie takie rozstrzygnięcie w efekcie zapadło. Należy zauważyć również, że ze względu na rodzaj schorzenia ubezpieczonej można powziąć wątpliwości co do skuteczności wobec niej pouczeń zawartych w decyzji z dnia 23 sierpnia 2019 r.

Brak również w okolicznościach niniejszej sprawy podstaw do uznania, że ubezpieczona wprowadziła świadomie w błąd organ rentowy wypłacający świadczenia, co wyklucza zaistnienie przesłanek określonych w art. 84 ust.2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a warunkujących uznanie wypłaconego świadczenia rehabilitacyjnego za świadczenie nienależnie pobrane. Nie podejmowała żadnych czynności zmierzających do wytworzenia w organie rentowym błędnego przekonania co do zasadności wypłacania jej świadczenia. Z zeznań złożonych przez ubezpieczoną (k. 21) i świadka P. D. (k. 20) wynika, że w żaden sposób nie inicjowała działań mających na celu uzyskanie świadczenia rehabilitacyjnego z przekonaniem o ich nienależności. Na świadome wprowadzenie w błąd organu rentowego przez ubezpieczonego nie wskazuje żaden ze zgromadzonych w sprawie dowodów. Jednocześnie organ rentowy, wypłacając świadczenie rehabilitacyjne nie liczył się z tym, że ubezpieczona dochodzi od organu rentowego prawa do emerytury i nie podjął jakichkolwiek działań prowadzących do wstrzymania wypłaty świadczenia bądź zawieszenia postępowania w tym zakresie, choć posiadał wiedzę co do daty ukończenia przez odwołującą się 60. roku życia.

Powyższe spowodowało uznanie, że brak było podstaw do żądania od E. D. (1) zwrotu wypłaconego świadczenia rehabilitacyjnego, czego następstwem było orzeczenie zmiany zaskarżonej decyzji zawarte punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie trzecim wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. uznając, że każda ze stron wygrała proces w połowie.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

S., dnia 21 grudnia 2020 r.